

אמר אבוי: סיפא — רבי אלעזר ברבי צדוק היא.

דתניא, רבי יהודה אומר: סתם תרומה ביהודה אסורה.

רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: סתם הרמים בגליל אסורין.

מתניתין:

מי שנדר ב"חרם", ואמר: לא נדרתי אלא כ-א
בחרמו ברשת של ים, שצדים בה דגים, ולא
התכונתי לחרם של גבוה.

או מי שנדר ב"קרבן", ואמר: לא נדרתי
אלא בקרבנות של מלכים, שמביאים
לפניהם.

או מי שאמר "הרי עצמי קרבן", ואמר: לא
נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי בביתי, להיות
נודר בו.

או מי שאמר "קונם אשתי נהנית לי", ואמר:
לא נדרתי אלא באשתי הראשונה, שגירשתי

—

על בולן — אין נשאלין להם. אין החכמים
נזקקים לשאלתם להתיר את נדריהם, כי אין
ממש בדבריהם [ובגמרא יבואר שאין נדרם
כלום, ואינו צריך כלל התרה].

ואם נשאלו על נדריהם — עונשין אותן,
ומחמירין עליהן —

דברי רבי מאיר.

לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה,
שיאמר בפירוש ובודאות תוך ידיעה ברורה
שבשעת נזירותו הוא נעשה נזיר, ולא כשהוא
מספק בדבר.

ופרכינן: אי הכי, מאי איריא דתני בברייתא
שנגנב או שאבד ואין אנו יודעים עתה כמה
היה בו? והרי אפילו אם נשאר הכרי
במקומו, כיון שהוא לא ידע בשעת נזירותו
אם יש בו מאה כור אין זן נזירות של
הפלאה!

ומשנינן: לא אמרה זאת הברייתא אלא,
להודיעך כחו דרבי שמעון, דאף על גב
דנגנב או שאבד הרי הוא נזיר, קסבר: מעייל
איניש נפשיה לספיקא.

שנינו במשנה: רבי יהודה אומר: סתם
תרומה ביהודה אסורה, בגליל מותרת, לפי
שאין אנשי גליל מכירים את תרומת
הלישכה.

והוינן בה: הא מכירין — אסורין.

אלמא, ומוכח, שבספיקא אם התכוונו
לתרומת הלשכה או לתרומת גורן, אזלינן
לחומרא.

אם כן, אימא סיפא:

סתם הרמים ביהודה מותרין, ובגליל —
אסורין, שאין אנשי הגליל מכירין את הרמי
הכהנים.

ויש לנו לדייק: הא מכירין — מותרין.

אלמא ספיקא לקולא!

ותיקשי סתירה בין רישא לסיפא!

ויבואר בגמרא שהענישה כאן היא תקנת חכמים, לנהוג את הנדר לחומרא, על אף שנדרם לא היה נדר, ולא היו צריכים להשאל עליו כלל.

וחכמים אומרים: פותחין להן "פתח" להתיר את נדריהם ממקום אחר, לחרטה, שאילו היו יודעים בו הם לא היו נודרים, ומלמדין אותן ומוכיחים אותם על שנדרו, כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים.

גמרא

והוינן בדברי רבי מאיר:

הא גופא קשיא!

תחילה אמרת: אין נשאלין להן. ומשמע, לכאורה, שאין טענתם נחשבת לפתח, וחל נדרם.

ואילו הדר, אחר כך תני בדברי רבי מאיר: אם נשאלו — עונשין אותן, ומחמירין עליהן!

ומשנינן: אמר רב יהודה, הכי קתני: וכולן, אין צריכין שאלה, לפי שאין נדרם נדר.

במה דברים אמורים — בתלמיד חכם, היודע שאין זה נדר, ולכן גם אינו בא להשאל עליו.

אבל בעם הארץ, החושב שהוא נדר הזקוק להתרה, שבא לישאל עליו לפני חכם — עונשין אותו, ומחמירין עליו.

ומבאר הגמרא: בשלמא "מחמירין עליו" — דלא פתחינן ליה בחרטה.

אלא "עונשין אותו" — היכי דמי?

כדתניא: מי שנזר, ועבר על נזירותו — אין נזקקין לו חכמים להשאל עליה מיד — עד שינהוג בו איסור של נזיר בימים שנהג בהן היתר, דברי רבי יהודה.

אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים שצריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר — בנזירות מועטת, שהיא שלשים יום.

אבל בנזירות מרובה — דיו שינהג איסור ל' יום, ואפילו אם נהג ימי היתר יותר משלושים יום.

אמר רב יוסף: הואיל ואמרי רבנן אין נזקקים לו — בי דינא דמזדקקי לו, להשאל על נזירותו מיד — לא עביד שפיר! אין בית דין זה עושה כשורה.

רב אחא בר יעקב אומר: משמתנין ליה, מגדים בית דין שכזה.

שנינו במשנה: וחכמים אומרים: פותחין לו פתח ממקום אחר.

תנא: לעולם אל תהי רגיל בנדרים — שסופך לבוא למעול בשכבועות.

ואל תהי רגיל אצל עם הארץ — שסופך להאכילך טבלים.

אל תהי רגיל אצל כהן עם הארץ — שסופך להאכילך תרומה.

ואל תרבה שיחה עם האשה — שסופך לבא לידי ניאוף.

רבי אחא ברבי יאשיה אומר: כל הצופה בנשים — סופו שהוא בא לידי עבירה. וכל המסתכל בעקבה של אשה — הויין לו בנים שאינן מהוגנין.

אמר רב יוסף: והמדובר הוא אפילו במסתכל בעקבה של אשתו כשהיא נדה.

אמר רבי שמעון בן לקיש: "עקבה" דקתני — במקום הטנופת, שהוא מכוון כנגד העקב.

תניא: כתיב [שמות כ] "בעבור תהיה יראתו על פניכם" — זו בושה. "לבלתי תחטאו" — מלמד שהבושה מביאה לידי יראת הטא.

מיכן אמרו חכמים: סימן יפה באדם שהוא ביישן.

אחרים [רבי מאיר] אומרים: כל אדם המתבייש — לא במהרה הוא חוטא. ומי שאין לו בושת פנים — בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני.

אמר רבי יוחנן בן דהבאי: ד' דברים סחו לי מלאכי השרת:

בנים היגריין, מפני מה הויין? — מפני שהופכים הוריהם את "שולחנם", בשעת תשמיש.

בנים אילמים, מפני מה הויין? —

מפני שמנשקים על אותו מקום.

בנים הרשים, מפני מה הויין? —

מפני שמספרים בשעת תשמיש.

בנים סומין מפני מה הויין? —

מפני שמסתכלים באותו מקום.

ורמינהו סתירה לכך, מברייתא ששינונו בה:

שאלו את אימא שלום: מפני מה,

בניך יפיפין ביותר?

אמרה להן: בעלי אינו מספר עמי [בתשמיש] לא בתחלת הלילה, ולא בסוף הלילה, אלא מספר עמי בחצות הלילה.

וכשהוא מספר [ומשמש] — הוא מגלה טפה ומכסה טפה. ודומה עליו כמי שכפאו שד לשמש.

ואמרת לי: מה טעם אתה נוהג כך?

ואמר לי: כדי שלא אתן את עיני באשה אחרת, ונמצאו בניו באין לידי ממזרות!

ומשנינן: לא קשיא:

הא במילי דתשמיש, ראוי לו לספר עמה, כדי שלא יחשוב על אשה אחרת.

הא במילי אחרנייתא, אין לספר בהם בשעת תשמיש.

אמר רבי יוחנן: זו דברי יוחנן בן דהבאי בהנהגת התשמיש.

אבל, אמרו חכמים: אין הלכה כיוחנן בן דהבאי! אלא, כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה!

משל לבשר הבא מבית הטבח. רצה האדם לאכלו חי במלח, מבלי לבשלו או לצלותו — אוכלו חי במלח. רצה לאוכלו צלי — צולוהו ואוכלו צלי. מבושל — אוכלו מבושל. שלוק — אוכלו שלוק. וכן הוא נוהג בדהבא מבית הציד.

אמר אמימר: מאן מלאכי השרת, מי הם "מלאכי השרת" שסחו לרבי יוחנן בן דהבאי את אותם ארבעה הדברים? — רבנן!